

สภาพและความคาดหวังการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

THE CURRENT CONDITIONS AND THE EXPECTATIONS OF THE INCLUSIVE EDUCATION
MANAGEMENT BASED ON THE SEAT FRAMEWORK FOR INCLUSIVE PRIMARY SCHOOLS
UNDER THE SAMUT SONGKHRAM PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ปานิสรา วาริสสอน¹, จรีพร โชติพิบูลย์ทรัพย์²

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), นักศึกษา¹

ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), อาจารย์²

ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเซาท์อีสต์บางกอก

Panisara Warissorn¹, Jareeporn Chotipiboonsub²

M.Ed. (Educational Administration), Master's Degree Student¹

Ed.D. (Educational Administration), Lecturer²

Department of Educational Administration, Faculty of Liberal Arts, Southeast Bangkok University

ID: <https://orcid.org/0009-0003-8299-9494>

Corresponding author: Email noinars123@gmail.com¹, jareepornc@hotmail.com²

(Received : July 13, 2025; Edit : July 21, 2025; accepted : July 22, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามโครงสร้าง SEAT (Students, Environment, Activities, Tools) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม และ 2) เสนอแนวทางการจัดการศึกษาตามโครงสร้างดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างคือผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานเรียนรวม จำนวน 84 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและดัชนีความจำเป็นแบบปรับปรุง (PNI_{modified})

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมอยู่ในระดับน้อย ขณะที่ความคาดหวังอยู่ในระดับสูงมาก โดยด้านสิ่งแวดล้อมมีความคาดหวังสูงสุด รองลงมาคือ เครื่องมือ นักเรียน และกิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางที่สังเคราะห์ได้เน้นการพัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ได้แก่ ด้านนักเรียน (S) ส่งเสริมความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่าง ด้านสิ่งแวดล้อม (E) ปรับสภาพแวดล้อมและใช้เทคโนโลยีสนับสนุน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A) พัฒนาหลักสูตรและระบบ IEP และด้านเครื่องมือ (T) ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน จัดสรรงบประมาณ และใช้กรอบ SEAT อย่างครบวงจร แนวทางเหล่านี้เป็นผลลัพธ์สำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ : การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม, โครงสร้างซีท SEAT Framework, ความคาดหวัง, โรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม

Abstract

This research aimed to: 1) examine the current conditions and expectations regarding inclusive education management based on the SEAT framework (Students, Environment, Activities, Tools) for inclusive primary schools under the Samut Songkhram Primary Educational Service Area Office, and 2) propose appropriate management guidelines based on the SEAT framework. The sample group consisted of 84 school administrators and inclusive education coordinators, selected through purposive sampling. Data were collected using a questionnaire that was content-validated (IOC = .67–1.00) and had a high reliability coefficient ($\alpha = .98$). Data analysis employed descriptive statistics and the Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}).

The findings revealed that the current state of inclusive education management was at a low level, while expectations were very high. The highest expectation was found in the environmental aspect, followed by tools, students, and learning activities, respectively. The synthesized guidelines emphasized systematic development in all four components: Students (S) promoting understanding and acceptance of differences; Environment (E) improving physical spaces and integrating learning technologies; Activities (A) enhancing curriculum and IEP systems; and Tools (T) encouraging classroom research, allocating budgets, and applying the SEAT framework comprehensively. These guidelines represent a key outcome of the study, providing a concrete and sustainable approach to improving the quality of inclusive education management.

Keywords: Inclusive Education Management, SEAT Framework, Expectations, Inclusive Primary Schools

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แนวคิดเรื่องการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) เป็นแนวทางสำคัญที่มุ่งส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมสำหรับเด็กทุกกลุ่ม โดยเฉพาะเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ทั้งนี้ ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้เน้นย้ำให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้และเหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปแทนการแยกเรียนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และปลูกฝังความเข้าใจในสิทธิ ความเสมอภาค และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนรวมในประเทศไทยยังคงเผชิญกับปัญหา เช่น ขาดบุคลากรผู้เชี่ยวชาญ ทรัพยากรและเครื่องมือสนับสนุนที่ไม่เพียงพอ ระบบการประเมินและการช่วยเหลือที่ยังไม่ครอบคลุม และแนวทางการบริหารจัดการที่ไม่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งเป็นพื้นที่กึ่งชนบทที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และโครงสร้างพื้นฐาน ทำให้การจัดการเรียนรวมยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โรงเรียนหลายแห่งมีจำนวนนักเรียนในห้องเรียนสูง แต่มีครูการศึกษาพิเศษจำกัด การเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ยังไม่ทั่วถึง ส่งผลให้การจัดการศึกษาที่ตอบสนองความแตกต่างเฉพาะบุคคลทำได้อย่างจำกัด

จากปัญหาดังกล่าว แนวทางหนึ่งที่มีศักยภาพในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรวม คือ โครงสร้าง SEAT (Students, Environment, Activities, Tools) ของดร.เบญจา ชลธารันนท์ ซึ่งพัฒนาโดยอิงแนวคิดระบบการจัดการเรียนรู้แบบองค์รวมและการสนับสนุนตามบริบทของผู้เรียน โดยมีการศึกษาในหลายพื้นที่พบว่ากรอบการใช้ SEAT Framework ช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น (เบญจา ชลธารันนท์, 2553 : 5-7) อีกทั้งยังมีการชี้ให้เห็นถึงการเพิ่มคุณภาพของกิจกรรมการเรียนรู้และการวางระบบสนับสนุนในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ (ณัฏพร ศุภสมุทร และคณะ, 2557 : บทคัดย่อ)

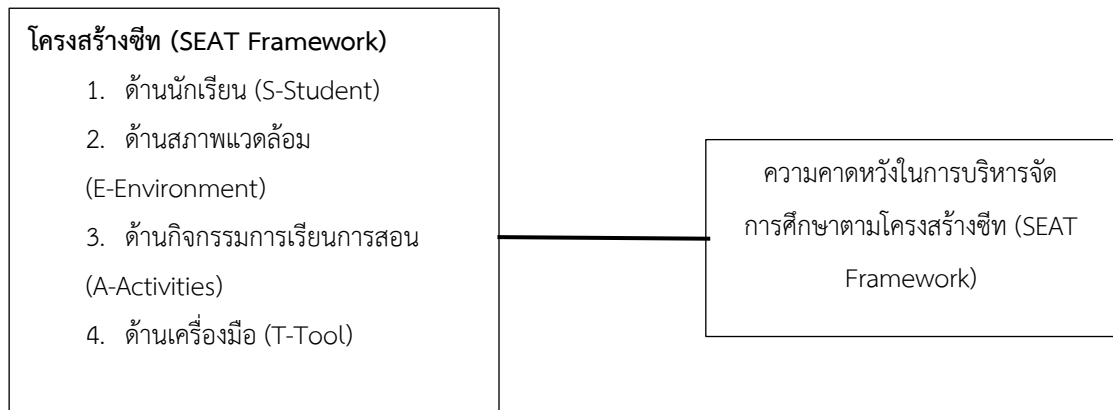
ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษา สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามโครงสร้าง SEAT Framework สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม และเสนอแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมที่เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่กึ่งชนบท เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพและความยั่งยืนของการจัดการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม
2. เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และเป็นการกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 42 โรงเรียน จำนวน 522 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูการศึกษาพิเศษ หรือครูที่มีหน้าที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น 84

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ โครงสร้างซีท (SEAT Framework) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านนักเรียน (S-Students) ด้านสภาพแวดล้อม (E-Environment) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A-Activities) และด้านเครื่องมือ (T-Tools)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามประเภทสำรวจรายการ (Checklist) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งที่เกี่ยวข้อง ประสบการณ์ในการทำงาน และความรู้พื้นฐานด้านการศึกษาพิเศษ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านนักเรียน 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และ 4) ด้านเครื่องมือ ซึ่งผ่านการหาความเที่ยงตรง (Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .67 - 1.00 และนำผลการประเมินมาปรับปรุง และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) ในโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ใช้แบบสอบถาม 30 ชุด ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับประชากร และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือทั้งฉบับเท่ากับ .98 แล้วทำหนังสือขออนุญาตจริยธรรมในการวิจัย และนำไปขออนุญาตขอเก็บข้อมูลกับประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ขอเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงครามที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 42 โรงเรียน พร้อมส่งแบบสอบถามเพื่อการวิจัยให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูการศึกษาพิเศษ หรือครูที่มีหน้าที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม รวมทั้งสิ้น 84 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม และนำข้อมูลการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาสรุปเพื่อนำมาวิเคราะห์ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิธีการทางสถิติวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ของ Best (1977) กำหนดเกณฑ์ได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.26 – 4.00 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและความคาดหวัง ในระดับที่มากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.25 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและความคาดหวัง ในระดับที่มาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.76 – 2.50 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและความคาดหวัง ในระดับที่น้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.75 หมายถึง มีสภาพปัจจุบันและความคาดหวัง ในระดับที่น้อยที่สุด

และวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความคาดหวังด้วยสูตรคำนวณเทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) เลือกค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความคาดหวังแบบปรับปรุง ($PNI_{modified}$) ที่มีค่าในระดับมากที่สุด เพื่อนำมาเป็นแนวทางสร้างสรรค์ใหม่ในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ผลการวิจัย

1) สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

การบริหารจัดการเรียนรวม	สภาพปัจจุบัน				ความคาดหวัง			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านนักเรียน (S : Students)	2.39	.973	น้อย	2	3.95	.209	มากที่สุด	2
2. ด้านสิ่งแวดล้อม (E : Environment)	2.22	1.017	น้อย	4	3.95	.224	มากที่สุด	3
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities)	2.42	.890	น้อย	1	3.96	.201	มากที่สุด	1
4. ด้านเครื่องมือ (T : Tools)	2.31	.985	น้อย	3	3.94	.228	มากที่สุด	4

การบริหารจัดการเรียนรวม	สภาพปัจจุบัน				ความคาดหวัง			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
รวม	2.35	.965	น้อย	-	3.95	.215	มากที่สุด	-

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และความคาดหวังในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวม พบว่า

สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยรวม = 2.35) สะท้อนถึงข้อจำกัดในการดำเนินงานในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านสิ่งแวดล้อม (E) ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด (2.22) เช่น การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก พื้นที่ใช้สอย และความปลอดภัยในโรงเรียน ยังไม่เพียงพอต่อการรองรับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

ในขณะที่ ความคาดหวังของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยรวม = 3.95) โดยเฉพาะในด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A) ซึ่งได้รับความคาดหวังสูงสุด (3.96) สะท้อนถึงความต้องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

2) ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคาดหวังในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

การบริหารจัดการศึกษา แบบเรียนรวม	N = 84				สรุปผล (PNI _{modified})	
	สภาพปัจจุบัน (D)		ความคาดหวัง (I)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	(I-D)/D	ลำดับ
1. ด้านนักเรียน (S : Students)	2.39	.973	3.95	.209	.65	3
2. ด้านสิ่งแวดล้อม (E : Environment)	2.22	1.017	3.95	.224	.78	1
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities)	2.42	.890	3.96	.201	.64	4
4. ด้านเครื่องมือ (T : Tools)	2.31	.985	3.94	.228	.71	2
รวม	2.35	.965	3.95	.215	.68	-

จากตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์ความคาดหวังในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ด้วยค่าดัชนี PNI_{modified} ซึ่งใช้เพื่อระบุระดับความเร่งด่วนของความต้องการ พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม (E) มีค่าดัชนีสูงสุดที่ .78 รองลงมาคือ ด้านเครื่องมือ (T) ที่ .71 สะท้อนว่าโรงเรียนมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกกลุ่ม และต้องมีเครื่องมือ เทคโนโลยี และทรัพยากรสนับสนุนที่เพียงพอ โดยเฉพาะในบริบทของจังหวัดสมุทรสงครามที่มีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐาน การจัดการเรียนรวมจึงจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนเชิงระบบ

3) แนวทางในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสงคราม

แนวทางที่นำเสนอในงานวิจัยนี้ เป็นฉบับร่างสร้างสรรค์ใหม่ ซึ่งหมายถึง แนวทางที่สังเคราะห์ขึ้นใหม่จากข้อมูลภาคสนาม โดยใช้ดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) เป็นฐาน และออกแบบให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงภายใต้บริบทท้องถิ่น จุดเด่นของแนวทางนี้คือความเป็นระบบ และสอดคล้องกับปัญหาเฉพาะด้าน โดยครอบคลุม 4 องค์ประกอบหลักของ SEAT Framework ได้แก่

(1) ด้านนักเรียน (S : Students) มีแนวทางในการดำเนินงาน เน้นการสร้างทักษะชีวิต ส่งเสริมความเข้าใจในความแตกต่าง และการมีส่วนร่วมของนักเรียนทั่วไป

(2) ด้านสิ่งแวดล้อม (E : Environment) มีแนวทางในการดำเนินงาน ปรับปรุงสิ่งปลูกสร้างและสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ปลอดภัย และรองรับทุกความต้องการ

(3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) มีแนวทางในการดำเนินงาน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะบุคคล พัฒนาระบบการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และสร้างการมีส่วนร่วมของครอบครัว

(4) ด้านเครื่องมือ (T : Tools) มีแนวทางในการดำเนินงาน วางระบบติดตาม ประเมิน ส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียน และจัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1 แนวทางการบริหารจัดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โดยใช้โครงสร้างซีท สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและความคาดหวังในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตาม โครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

สภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

สภาพปัจจุบันในการบริหารจัดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) ด้านนักเรียน (S : Students)

ด้านเครื่องมือ (T : Tools) และด้านสิ่งแวดล้อม (E : Environment) ตามลำดับ อันเนื่องมาจากครูมีความรู้มาจากการอบรม จึงมีเทคนิควิธีการเฉพาะในการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มีการสอนซ่อมเสริมให้นักเรียนหลังจากการวัดผลระหว่างเรียนในกรณีที่ไม่ว่านเกณฑ์ อีกทั้งยังมีการวัดผล ประเมินผล และนำผลการประเมินของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมาปรับปรุงเป็นระยะสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ (เบญญา ชลธารนนท์, 2546) ในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนทั่วไป โดยส่งเสริมให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่เปิดกว้างต่อเพื่อนนักเรียนที่มีความบกพร่อง ส่งเสริมให้สามารถให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมและปฏิบัติอย่างถูกต้องตามความจำเป็น (เบญญา ชลธารนนท์, 2546 : 14-15) ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเน้นให้การจัดการศึกษาต้องยึดหลักการที่ว่า “ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้” และให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามศักยภาพของตนเอง ฝึกทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การจัดการ การแก้ปัญหา รวมถึงการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงอย่างสร้างสรรค์และเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

ความคาดหวังในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

ความคาดหวังในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปน้อยที่สุด คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) ด้านนักเรียน (S : Students) ด้านสิ่งแวดล้อม (E : Environment) และด้านเครื่องมือ (T : Tools) ตามลำดับ โดยต้องเริ่มมาจากการบริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมรับผิดชอบเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้แก่ผู้ปกครองและชุมชน มีการวางแผนและจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) ให้กับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อีกทั้งต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ เช่น ระบบเพื่อนช่วยเพื่อน การเรียนแบบร่วมมือกัน การสอนเสริม ต้องมีมีเทคนิค วิธีการเฉพาะในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และการประเมินความก้าวหน้าตามสภาพจริงโดยคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคลและรายงานผลการเรียนของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับ วิจัยของ (จาดรงค์ เจริญนำ, 2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนร่วม ใน สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า ครูมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม แต่ยังขาดทักษะในการจัดทำแผน IEP และ IIP อีกทั้งฝ่ายบริหารควรมีการประสานงานกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนพิการที่เรียนร่วมอย่างเหมาะสม และยังสอดคล้องกับวิจัยของ (อนุวรรตน์ ช่างหล่อ, 2561) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม

วิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความคาดหวังในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเรียนรวม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ด้วยสูตรคำนวณเทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) เมื่อเรียงลำดับตามค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) จากมากไปหาน้อยได้ตามลำดับดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม (E : Environment) ด้านเครื่องมือ (T : Tools) ด้านนักเรียน (S : Students) และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) ตามลำดับ โดยสิ่งที่โรงเรียนมีความคาดหวังมากคือ การจัดหาอาคารเรียนให้มีความเหมาะสม และความปลอดภัย นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถเข้าถึงได้ โรงเรียนต้องจัดสิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ อีกทั้งผู้บริหารต้องมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำและสร้างบรรยากาศในการเรียนรวม

ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยของ (ธีระพงษ์ พรหมกุล, 2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาศึกษาพิเศษควรร่วมกันส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมให้แก่ครูและบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความตระหนักรู้และทัศนคติที่เหมาะสมในการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความหลากหลายทางความต้องการ นอกจากนี้ ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการประจำโรงเรียนที่มีบทบาทในการวางแผน กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนร่วม โดยสมาชิกควรเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำเนินงานด้านการศึกษาศึกษาพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ (พนิดา บุญยศรี, 2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการเรียนรวมอย่างชัดเจน โดยให้การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเหมาะสมและเป็นระบบ ทั้งผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองต่างมีความเข้าใจร่วมกันและเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้รับสิทธิทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมกับนักเรียนทั่วไป โดยมีความเชื่อร่วมกันว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องล้วนมีศักยภาพในการเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มที่ หากได้รับการสนับสนุนและโอกาสที่เหมาะสม และพัชริดา นิลสุข (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม พบว่า โรงเรียนควรส่งเสริมการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับคนพิการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ ครูผู้สอนทุกคนควรได้รับการอบรมตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นในการจัดการเรียนรวมแบบเรียนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ โรงเรียนควรจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษาอย่างเหมาะสมและทั่วถึง เช่น สื่อการเรียนการสอนเฉพาะทาง ตำราเรียนสำหรับนักเรียนที่มีข้อจำกัดทางการรับรู้ และบริการสนับสนุนอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาอย่างเท่าเทียม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์

จากผลการศึกษา จากการศึกษพบว่า ด้านสิ่งแวดล้อม (E : Environment) มีความคาดหวังมากที่สุด ต้นสังกัดและสถานศึกษา ควรมีการวางแผน ปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาพื้นที่ อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับต่อการเข้าถึงการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ด้านเครื่องมือ (T : Tools) ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนพื้นฐานด้านการศึกษาศึกษาพิเศษ ใช้โครงสร้างซีทเป็นข้อกำหนดในการจัดการเรียนรวม วางแผนจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการจัดการเรียนรวมเป็นการเฉพาะ พร้อมทั้งจัดทำระบบบัญชี ติดตาม ตรวจสอบ ด้านนักเรียน (S : Students) นักเรียนทั่วไปและนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มีความเข้าใจ ยอมรับ และเต็มใจที่จะช่วยเหลือเพื่อนนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จัดนักเรียนเรียนรวมตามระดับความสามารถและความเหมาะสม จัดนิทรรศการให้ความรู้เรื่องราวเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (A : Activities) สถานศึกษาจัดทำ ปรับปรุงหลักสูตรเฉพาะสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเรียนรวมในสถานศึกษา สถานศึกษามีการจัดวางระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม มีขั้นตอนชัดเจน ผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องอบรม ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในการพัฒนาผู้เรียน และนำมาจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาในเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
- 2.2 ควรศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมประสบความสำเร็จ
- 2.3 ควรมีการศึกษา เจตคติของครูที่มีต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม
- 2.4 ควรมีการศึกษา การบริหารสถานศึกษาประเภทอื่น ๆ เพิ่มเติมในโรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

เอกสารอ้างอิง

- จาตุรงค์ เจริญนำ. (2558). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนจัดการเรียนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ณัชร ศุภสมุทร์, และคณะ. (2557). การพัฒนาระบบการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงสร้างซีท สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน (รายงานวิจัย). สถาบันราชานุกูลกรม สุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- เตือนจิต มูลอินทร์. (2563). การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีระพงษ์ พรหมกุล. (2558). สภาพการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) เป็นฐาน ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เบญจา ชลธาร์นนท์. (2546). คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เบญจา ชลธาร์นนท์. (2548). คู่มือการจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เบญจา ชลธาร์นนท์. (2553). คู่มือการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท. กรุงเทพฯ : เทพายการพิมพ์.
- พนิดา บุญยศยิ่ง. (2564). การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมตามโครงสร้างซีท (SEAT Framework) ในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- พัชรดา นิลสุข. (2558). การบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชาดา บุบผา. (2557). ตำราการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education). คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สุมาลี รามฤทธิ์. (2559). รูปแบบการจัดการเรียนร่วมที่ประสิทธิภาพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักเขต พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. ปรินญาณินพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัย นอร์ทกรุงเทพ.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2562). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2567). แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวม สำหรับสถานศึกษา. กรุงเทพฯ :สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนูวรรตน์ ช่างหล่อ. (2561). การบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) ของ โรงเรียนจัดการเรียนร่วม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.
- Joe Johnson, Ruth Busby. (2015). Including Young Learners with Special Needs In Social, Studies Classrooms. Alabama, USA: Troy University.
- Ronel Heyns. (2018). Quality Management System for Education and Training Providers, accessed December 1 1, 2018, available from http://www.saqa.org.za/docs/pol/2003/qms_prov.pdf
- Sencibaugh, J. M. & Sencibaugh, A. M. (2016). An Analysis of Cooperative Learning Approaches for Students with Learning Disabilities. Education, 136(3), 356-364.
- Stubbs, S. (2002). Inclusive Education : Where there are few resources. The Atlas-Alliance.